

Rajko.

Zunaj je ležala vas, vsa pokrita z belim, mehkim snegom. In še vedno so naletavale snežinke. V šolski sobi pa je bilo toplo; na oknih je bila rosa, in dečki so jo brisali z žepnimi robci, da so zrlí na vas, ki je bila odeta v tako lep, srebrno blesteč plašč... Nebo je bilo sivo — kakor potreseno s pepelom, in milijarde motnih pikic se je porajalo na njem. Te so se večale in padale na zemljo v podobi malih, belih vejic, zvezdic in kolobarčkov. Bil je to sneg, in z veseljem so ga opazovali otroci iz tople šolske sobe.

A kmalu vstopi gospod učitelj, in hitro poskačejo učenci na svoje prostore. Ko odmolijo, jih popraša gospod učitelj, kdo manjka. Hitro se pogledajo po klopeh, a se takoj začudenja pogledajo. Da, tam v tretji vrsti je sedež prazen; nekaj jih glasno zakliče:

„Rajkota ni!“

Tudi gospod učitelj pogleda nekako začudeno, kot da ne veruje klicu dečkov; a sedež, kjer je sedel Rajko, je bil resnično prazen...

„Kaj mu je?!“ popraša hitro gospod učitelj in se ozre po učencih.

A vsi molče. Nihče ne ve pravega odgovora. Prične se pouk...

Rajko, ki je bil najpridnejši učenec v celem razredu in najljubkejši otrok v celi vasi, je ležal tačas v mali, snažni postelji in se venomer oziral proti oknu... Mati, ki ga je nad vse ljubila, je sedela pri njem in ga zdajpazdaj skrbno popraševala: ali mu je že kaj bolje, ali česa želi, in še mnogo drugega. — Rajkovi starši so bili premožni: oče je bil župan, in Rajko edini sin. Užival je zato vso ljubezen in vso skrb dobrega očeta in ljubeče matere.

„Mamica, rad bi šel v šolo!“

In otožno se ozre Rajko skozi okno na vas, ki pa je bila vsa pregrnjena s srebrnoblestečim prtom...

„Ne moreš, Rajko!“ ga potolaži mati in mu pogladi črne kodre raz visoko, belo čelo. Rajku pa se žalosti potemni lice. Rad bi šel v šolo, da ne zamudi

nauka; a ko se hoče dvigniti v postelji, se mu zavrti v glavi. Kakor tema mu zabega pred očmi in omahne nazaj v blazine. —

Materi pa bojzani zatrepeta srce. Morda ji hudo oboli edini sinček. Skrbno opazuje vsako njegovo gibanje; gleda mu jeziček, ki pa je ves bel kakor potresen z moko, in hudo jo zaskrbi . . . V noči je čula, kako se je fantič nemirno premetaval, včasih celo zajechal; medtem ko je drugače spal tako mirno, da se je komaj čulo rahlo njegovo dihanje.

Ob deseti uri, ko je bila šola končana, so prišli Rajkovi součenci, da ga obiščejo, ker Rajko jim je bil vedno dober prijatelj. Zato so ga vsi spoštovali in ljubili. Tiho — brez besed obstopijo njegovo posteljo, kot da ga hočejo zastražiti. S pomilovalnim pogledom ga zró, ko leži pred njimi tako bled in tako izpremenjen. Drugače so mu žarela lica kakor rdeče jabelko, in ustnice so mu vedno krožile v nasmeh; a sedaj je Rajko tako miren, upalega lica, le zre jih z očmi; pa tudi te so radi prečute noči rdeče obrobljene.

„Kaj ti je, Rajko?“ ga vpraša sosedov Tonček, ki mu je bil največji prijatelj. Tudi sta v šoli sedela v isti klopi.

„Jutri pridem zopet v šolo!“ jim obljubi Rajko. S tem so bili učenci nekoliko pomirjeni; a vendar so odhajali tihi — skoro žalostni, ker se jim je zdelo vse nekako prazno in samotno. Niso imeli v svoji sredi veselega Rajka.

Proti poldnevu pa sta prišla na obisk gospod učitelj in zdravnik. Poklicala ju je Rajkova mati — boječ se, da sinček resno ne oboli.

Precej dolgo je bolnička preiskaval zdravnik, gledal in tipal; a videč, da Rajku že silijo solze v oči, ga je potolažil, da kmalu ozdravi in kmalu pojde v šolo . . . V veži pa je naročil zdravnik materi in očetu, ki sta vsa skrbna težko pričakovala njegovega sporočila, naj dobro pazijo na bolnika, naj mu dajejo mrzle obkladke na čelo, in mu kuhajo čaj.

Gospod učitelj je sedel še dolgo pri Rajku in ga tolažil, da se je prehladil, in mu obljubil veliko knjigo z lepimi podobami, da mu ne bo dolgčas. To

je Rajka tako razveselilo, da so se mu zaokrožile blede ustnice v vesel nasmeh . . .

„Gospod učitelj, ne pozabite knjige!“ je še zaklical, ko je odhajal. Učitelj mu je moral trdno obljubiti, da mu po kosilu prinese knjigo.

Popoldne je res dobil Rajko veliko knjigo s pisanimi podobami. Nekaj časa je zadovoljen listal po nji in ogledoval barvane slike; a kmalu mu je omahnila iz rok, in položil jo je poleg sebe. Nič se mu ni ljubilo — celo velike trobente, ki mu je bila sicer v največje veselje — ni pogledal. Tudi jesti ni maral, a mati ga je le silila, da bi p'l vsaj čaj, kakor je naročil zdravnik. A pri vsakem požirku je Rajko poprosil:

„Mamica, saj je že dovolj!“

Mati ga je gledala z boleznim pogledom in ga mnogokrat opominjala:

„Rajko, ako ne boš pil čaja, boš umrl!“

A Rajko ni veroval materinim besedam. Kar hitro je mamico ljubko potolažil:

„Mamica, saj ne bom umrl! Pri tebi bom ostal!“

Materi je zatrepetalo srce, oko se ji je porosilo in v stran se je morala obrniti, da prikrije solze, ki so ji iz bojazni in hkrati iz materinske ljubezni pripolzele po licu.

Proti večeru je Rajko nekoliko zaspal; a kmalu je v spanju bolešno zavzdihnil in se prebudil.

„Kaj ti je, Rajko?“ ga popraša prestrašena mati.

„Tu me boli!“ ji pošepne in pritisne ročico na prsi . . .

Ponoči se je Rajko zopet premetaval tako nemirno, da je morala mati mnogokrat vstati iz postelje in hiteti k njemu. Šele proti jutru je bolnik zopet zaspal.

Drugi dan Rajko še ni mogel v šolo. Prišel in minil je tretji in četrti dan, a Rajku se bolezen še ni izboljšala.

Proti opoldnevu petega dne pa je prišel zopet zdravnik, a nič dolgo ni ogledoval Rajkota; samo pobožal ga je in potolažil; materi in očetu pa je obljubil, da bolezen kmalu mine. Pa nista oče in mati verovala, ker otrokovo lice je bilo resno, in oči so govorile vse drugače. Tudi učenci so Rajka obiskali z učiteljem

vred in vsem je bilo hudo pri srcu, ko so videli, da se Rajku le noče izboljšati bolezen. Rajko je molče zrl vanje, potem pa jih poprosil, naj zapojó tisto pesem, ki mu je bila najmilejša in jo je tako rad pel z njimi. In dečki so se pod vodstvom gospoda učitelja vstopili v kolobar in so zapeli milo:

Ko pomlad cvetoča pride
in odklene temna vrata —
z radostjo nas vse obide,
zora nam zasije zlata . . .
Ljubi maj, krasni maj,
konec zime je sedaj!

Vsa hiša je poslušala s solzami v očeh. Učenci pa so zrl na bledega Rajka, ki bi bil tako rad pel z njimi, a ni mogel . . .

„Spomladi boš pel zopet z nami!“ ga potolaži Tonček in pogladi po velem licu.

„Bom!“ jim obljubi Rajko in poda vsakemu učencu posebej roko, ko so odhajali.

Na večer pa je postalo Rajku silno slabo. Bolestno se je zvijal med pernicami, in mati ni vedela, ali naj joče ali kliče ljudi. Le vzdihovala in molila je goreče, da ji dobri Bog ohrani ljubljenega sinka . . .

Oče je sedel ob bolnikovem zglavju; tiho mu je gledal v blede, suhljato lice, in solza je trepetala v njegovem očesu. Ko pa je pozvonilo „Ave“, sta pristavila z bolničkom pobožno in zaupno očenaš za zdravje . . .

Drugo jutro pa je Rajko trdo in dolgo spal. Ves okrepljen se je prebudil. Poklical je z veselim glasom po mamici, in ko je prihitela k njemu, se je je radostno oklenil z obema rokama in ji dahnil: „Mamica, ne bom umrl. Pri tebi bom ostal pa v šolo bom hodil. Spet sem čisto zdrav!“

Ščitomir.

